

МАГІСТРИ

Методика викладання культурології у закладі вищої освіти **к.ф.н., доцент Білянська О.Ю.**

Курс «Методика викладання культурології у ЗВО» є невід'ємною складовою професійної підготовки магістрів та відіграє важливу роль у системі всієї гуманітарної підготовки. Знання, що отримані студентами при вивченні даної дисципліни, можуть бути використані студентами під час проходження педагогічної (асистентської) практики, у подальшій викладацькій діяльності. Культурологічна підготовка дає можливість готувати студентів до орієнтації в сучасному науково-технічному світі, до осмислення його як сукупності культурних досягнень людського суспільства, сприяти взаєморозумінню та продуктивному спілкуванню представників різних культур; подоланню настанови на соціальне протистояння та ізоляціонізм стосовно світової культури.

Інноваційні форми сучасної культури: теорія та практика **д.ф.н., доцент Соболевська О.К.**

Мета курсу – роз'яснити особливості сучасного культурного простору і показати взаємодію різноманітних форм творчої діяльності людини в цілісному контексті культури. Друга частина курсу присвячена осмисленню теоретичних проблем сучасної культурології міста. Особлива увага приділяється Urban Studies and Urban Anthropology. Курс окреслює коло проблем і питань, нових задач філософії культури та філософської антропології, пов'язаних з сучасним містом; виробляє здатність до критичної оцінки різних систем гуманітарного знання, орієнтованих на Urban Studies and Urban Anthropology, формує навички роботи з текстами в контексті основних тем курсу. Отримані знання допомагають студенту аналізувати основні риси та прояви сучасної культури; застосовувати постнекласичну методологію дослідження культури; розкривати нові грані людського буття в сучасній культурі (на прикладі міського простору).

Міжкультурні комунікації в сфері управління закладами культури **к.ф.н., доцент Білянська О.Ю.**

Хто ж із молодих спеціалістів-культурологів може обійтися без знання основних галузей міжкультурної комунікації, базових понять та термінології, вміння інтерпретувати різні прояви комунікативної поведінки в різних культурах, а також позитивного ставлення до інших культур?! Програма навчальної дисципліни спрямована саме на це: у її межах вивчаються культурно-антропологічні особливості міжкультурної комунікації; міжкультурна комунікація та її теоретичні й практичні аспекти, національний характер та менталітет. Студенти зможуть дізнатися про управління культурно-освітньою (музеї, бібліотеки), дозвіллевою (клуби, центри дозвілля, парки культури, зоопарки) сферами; сферами виконавського мистецтва (театри) та кінематографії. Студенти навчатимуться інтерпретувати

прояви комунікативної поведінки в різних культурах, а також сформувати позитивне відношення до інших культур, вміти організувати роботу та здійснювати керівництво закладами культури, аналізувати тенденції міжкультурної комунікації в сучасному українському суспільстві.

Театрознавство як наука *к.ф.н., доцент Білянська О.Ю.*

Головною метою викладання дисципліни є ознайомлення студентів з основними формами та методами театрального мистецтва, засвоєння теоретичних знань та практичних вмінь. Курс є однією з дисциплін театральної спрямованості, що вивчається студентами спеціальності «Культурологія». Основними завданнями даного курсу виступають формування теоретико-методологічних уявлень про театрознавство як мистецтвознавчу систему; опанування практичними навичками аналізу театрознавчих досліджень; об'єктивна оцінка сценічної творчості; підвищення загальноосвітнього і культурного рівня.

Методологія і стилістика гуманітарного знання *д.ф.н., доцент Соболевська О.К.*

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія та стилістика філософсько-культурологічного знання та пізнання в цілісному контексті гуманітарних наук. Основна увага приділяється сутнісним характеристикам гуманітарних наук та їх призначенню в цілісному філософсько-культурологічному контексті, роз'ясненню методології та стилістики написання наукової роботи. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде вільно орієнтуватися у сучасних методологічних концепціях тлумачення культури та її форм, розуміти розбіжності точних і гуманітарних наук, текстову природу гуманітарних наук та символічну природу тексту, основні методи й принципи гуманітарного дослідження і зокрема метод як шлях і герменевтику як загальну методологію наук про дух, специфіку наукової термінології та принципи інваріантності значень наукових термінів.

Методологія постмодерну

Курс спрямований на розвиток у студентів навичок самостійного дослідження складних постнекласичних текстів, освоєння нових термінологічних тезаурусів, виявлення і формування індивідуальних дослідницьких технік. Мета викладання курсу – сформувати у студентів свідоме ставлення до проблем методології пізнання на прикладі методологічних пошуків французьких філософів - постструктуралістів. Опанування матеріалом курсу має сприяти формуванню і вдосконаленню навичок самостійного аналітичного мислення; розумінню можливостей

застосування філософських підходів до процесів дослідження тенденцій розвитку сучасного інформаційного суспільства, сучасної культури.

Універсалії культури

к.ф.н., доцент Ушакова К.В.

Курс викликає особливий інтерес для магістрів-культурологів, оскільки тема про можливість виділення універсалій культури в сучасному культурологічному знанні є дискусійною. У спецкурсі дається обґрунтування такої можливості за допомогою діалектичної методології та констатується нерозривна єдність універсального й унікального. Особливу увагу приділяється розгляду історії формування теоретичних уявлень про універсалії культури й критичного осмислення класифікацій універсалій культури в межах культурної антропології. Особливість спецкурсу полягає в тому, що студентам пропонується взяти участь у формуванні «нової універсальної моделі культури», в результаті чого вони навчаються «баченню» символічних змістів культури.

Основні культурологічні концепції в сучасній Україні

к.ф.н., доцент Лопуга О.І.

Під культурологічними концепціями розуміють спосіб розгляду і пояснення культури як специфічного феномену або будь-якого культурного явища чи процесу. В основі культурологічної концепції знаходиться певна керівна ідея, конструктивний принцип вивчення артефактів культури та організації дослідницької діяльності. Саме в культурологічних концепціях цілісності та вітальності знайшли підтримку сучасні поняття холізму, а опосередковано – й біотичного кругообігу.

Метою викладання нормативного курсу є: ознайомлення студентів з основними концепціями, у межах яких було визначено етапи становлення української культурологічної думки; з основними концепціями сучасної культурології і розкриття сутності основних культурологічних концепцій та їх змісту в сучасній Україні. Курс читається на другому (магістерському рівні освіти) і систематизує здобуті наявні знання студентів на бакалавраті з культурологічних концепцій. Знайомить студентів з основними культурологічними концепціями в сучасній Україні; розкриває специфіку українських культурологічних концепцій, визначає їх місце і роль у світовому культурному просторі. Особливе місце посідає знайомство з творцями культурологічних концепцій – їх науковими біографіями, творчими доробками та стилями історико-культурного письма.

Культурологічні концепції східнослов'янської філософії

к.ф.н., доцент Сумченко І.В.

Курс присвячено аналізу специфіки культурологічних концепцій філософії східнослов'янських народів, вивченню основних періодів її розвитку. Особливістю предмету даної дисципліни є, з одного боку, використання категоріального апарату і методів інтерпретації емпіричного матеріалу із різних сфер культури, а з іншого - його зв'язок з основними теоретичними моделями аналізу культури, які існують в гуманітарному знанні. Метою курсу є вивчення і аналіз найважливіших стратегій аналізу культури як цілісності, що склалися в історії східнослов'янської філософської традиції. У результаті вивчення курсу студенти повинні знати сутність і провідні тенденції розвитку культурфілософської східнослов'янської традиції та вміти визначати загальнокультурні контексти виникнення інтелектуальних традицій й способів філософування східнослов'янських народів.

Візантиністика: філософсько-культурологічний аспект

к.ф.н., доцент Левченко В.Л.

Візантиністика – це наука, яка вивчає історію та культуру Візантії. Цієї країни вже давно не існує, але існують її образ і численні міфи, існує навіть мода на Візантію у сучасному світі. Даний спецкурс носить в цілому проблемний характер і може розглядатися як пропедевтика до сучасного вивчення історії візантійської культури та філософії. Його головне завдання - надати студентам знання про засади візантійської культури. Освоєння цієї задачі допоможе розглядати візантійські тексти (багато з яких вже добротньо описані філологами, істориками, мистецтвознавцями) в рамках широкого цілісного культурологічного і світоглядного контекстів. Досягнення цілісного образу візантійської культури з необхідністю вимагає з'ясування специфіки православ'я - підстави візантійської культури. Спецкурс дозволяє подолати відносну ізоляцію візантійської теми в гуманітарній освіті і допомагає студенту замислитися, чи не є перебільшеною важливістю вивчення Візантії для розуміння сучасної України.

Інноваційний характер категорій сучасної гуманітаристики

д.ф.н., доцент Готинян-Журавльова В.В.

Сучасна гуманітаристика є дисципліною, що знаходиться на стадії свого визначення. Гуманітарне знання містить приклади дуже відмінних дефініцій цієї дисципліни, але багато з означень, які існують, підкреслюють факти нескінченних міждисциплінарних транзитів, що формують складні гуманітарні дискурси. Такі змішення й призводять до того, що певні категорії, виникаючи в межах тієї або іншої дисциплінарної лакуни, починають «дрейфувати» у близькі гуманітарні зони. Одні категорії змішуються з іншими, вибудовуються нові категоріальні сітки, «застарілі» категорії отримують нове життя, що й можливо назвати процесами категоріальних інновацій. Означені процеси потребують пильної уваги

дослідників. Мета курсу – навчити студентів орієнтуватися в сучасному гуманітарному універсумі знання, свідомо оперувати фундаментальними категоріями гуманітаристики.

Наука в системі культурологічного знання

д.ф.н., доцент Готинян-Журавльова В.В.

Сучасна культура формувалася в умовах наукової революції, прискороного розвитку природничих та гуманітарних дисциплін, поширення наукової раціональності. Саме тому дослідження сучасної культури неможливо уявити без урахування процесів, які відбуваються у науковому дискурсі. Курс спрямований на формування у студентів розуміння науки як важливої складової культури, специфічної форми пізнання світу. Історія розвитку науково-пізнавального процесу є дуже важливою для розуміння парадигмальних впливів на сучасну культуру. Опанування курсу передбачає розвиток у студентів навичок самостійного дослідження складових сучасної науки у їхньому розмаїтті, освоєння нових термінологічних тезаурусів, розуміння тих чи інших парадигмальних зрушень.

Культура Срібного віку

д.ф.н., доцент Соболевська О.К.

У даному курсі вивчається культура Срібного віку як соціально-історична епоха кінця 19 – початку 20 століття і культурно-історичний тип, висвітлюються сутнісні підстави культури Срібного віку як своєрідного культурно-історичного взірця, пояснюється його специфіка, основні категорії та принципи. Читання даного курсу допомагає студентам краще орієнтуватися в цілісному контексті культури, історичних епохах та окремих культурно-історичних типах. У результаті вивчення дисципліни студент буде знати специфічні риси культури Срібного віку та її категоріально-поняттєвий апарат; коло проблем і питань, які були актуалізовані наприкінці 19 – початку 20 століття; символ і міф як категорії мислення та елементи поезики; мати уявлення про велич російської релігійної філософії та її вплив на культуру. Студент зможе визначати сутнісні риси символічного мистецтва і показувати на окремих прикладах, як втілюється в художньому творі символічне світосприйняття.

Символ та міф в кінематографічному мистецтві ХХ ст.

д.ф.н., доцент Соболевська О.К.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є функціонування символу і міфу в кінематографічному мистецтві. Запропонований курс допомагає студентам краще орієнтуватися в цілісному контексті культури. Основна увага приділяється сутнісним характеристикам символу і міфу в кінематографі та споріднених з ним формах мистецтва, пояснюванню специфіки і призначення кінематографа. У результаті вивчення курсу студент буде знати специфічні риси кінематографічного мистецтва як художньої

форми; символ і міф як категорії мислення та елементи поетики; основні категорії кінематографа та його жанри; композиційні особливості фільму; таємниче сходження кіно і життя; межі вільної інтерпретації та сучасні герменевтичні концепції тлумачення змісту художнього твору. Особливо талановиті студенти зможуть розрізнити символічний знак і художній символ; роз'яснити специфіку художнього образу та просторово-тимчасову специфіку кінематографічного твору; пояснити монтаж як принцип мислення і жанр як форму світорозуміння; визначити композицію фільму, його сюжет і фабулу.

Релігійні практики в постсекулярному суспільстві

к.ф.н., доцент Сумченко І.В.

Релігія сьогодні є особистою справою кожного. У країнах з християнською традицією часто можна зустріти віруючих, які не сповідують свою релігію. Але прогнози про зникнення релігії до кінця ХХ століття зазнали краху. Навпаки, Європа і Америка зіткнулися з «релігійним бумом». У цих умовах питання про те, навіщо потрібна релігія, не втратило своєї гостроти. Чого можна очікувати від релігії? Що лежить в основі віри - несвобода, залежність, обмеженість або свобода, прагнення до вищого? Чи можливе «нормальне» суспільство без релігії?

На лекціях спецкурсу розглядається існування релігії в умовах постсекулярного суспільства, історія та сучасність принципу світськості, оптимальні умови співіснування релігійного та секулярного, сучасний спектр досліджень релігійних практик. Слухачів очікує уточнення уявлень про зв'язок модернізації та секуляризації. Концепт «постсекулярне суспільство» прагне скоректувати класичні теорії секуляризації, окреслити новий ракурс та знайти новий ресурс релігійного в умовах секуляризації.

Кризові явища в культурі та шляхи їх подолання

доц., к.філос.н., Сумченко І.В.

Тема кризи - одна з загальнозначущих і наскрізних у культурології ХХ ст., а тому комплексне опрацювання культурологічних концепцій, в яких пояснюється природа кризи та шляхи її подолання є вкрай важливим та актуальним. У межах даного курсу будуть розглянуті проблеми дослідження культурної динаміки, зокрема, факторів, що визначають зміни в культурі, умови і механізми їх реалізації, особливості інтерпретації природи кризових явищ у східній та західній парадигмі, різноманіття підходів до есхатології та апокаліптичних передчуттів та будуть проаналізовані запропоновані варіанти подолання соціокультурних кризових явищ. У результаті вивчення цього курсу у студентів – магістрів буде сформоване вміння застосовувати методи культурологічного аналізу щодо тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій в Україні та світі, коментувати і пояснювати культурні події, виявляти глибинне значення змін у сучасній культурі, виокремлювати тенденції культурно-цивілізаційних процесів та перспективи розвитку суспільства в ХХІ ст.

Культура пам'яті: теорія та практика

к.ф.н., доцент Левченко В.Л.

Метою вивчення дисципліни «Культура пам'яті: теорія та практика» є розгляд концепцій культурної пам'яті в світовій і вітчизняній культурології й філософії, а також вивчення таких феноменів сучасності як традиція, ностальгія, забуття та інші. Тема культурної пам'яті - одна з загальнозначущих і наскрізних у культурології ХХ ст. Дуже важливим з точки зору сучасної ситуації в Україні є дослідження соціокультурних та антропологічних наслідків війн пам'яті. Феномен війн пам'яті має прояв у аналізі таких явищ як голокост, голодомор, геноцид. Значне місце у курсі займають розгляди екзистенційних почуттів, що пов'язані з феноменом пам'яті (ностальгія, розлука та ін.) та аналіз феномену музеїв як інституції тезаврування колективної пам'яті. Вивчення даного курсу сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця.

Практика в закладах сфери культури

к.ф.н., доцент Лопуга О.І.

Практика відіграє ключову роль в підготовці майбутніх фахівців у сфері науки та культури.

Метою практики в закладах сфери культури є закріплення та поглиблення здобутих у процесі теоретичної підготовки знань, практичних навичок, а також збір фактичного та емпіричного матеріалу для виконання магістерських робіт. Практика має на меті надати можливість студентові перевірити себе в якості фахівця культурно-просвітницького закладу і сприяти комплексній реалізації набутих знань і навичок в умовах самостійного виконання завдань в культурних сферах.

Під час цієї практики студентам запропоновано розглянути майбутню можливу роботу з точки зору організаторів культурно-дозвілдової діяльності, менеджерів з організації консультативних послуг, працівників в закладах сфери культури, де студенти будуть проходити практику; спробувати свої сили на тих посадах, які вони можуть обіймати, виходячи із своєї спеціалізації, взяти участь в заходах, які заплановані у закладах сфери культури, де студенти проходять практику. Впродовж практики студенти відвідають музеї, заклади культури і мистецтва, які є основою базою практики. Можуть бути проведені наукові конференції, творчі майстер-класи, тренінги, бесіди, лекції, семінари тощо.

Навички, отримані під час практики, допоможуть майбутнім фахівцям професійно займатися діяльністю у сфері культури, брати участь в організації різних культурних проєктів.